

چند نکته نگارشی

بررسی اشکالات نگارشی

دوستان عزیز

از این شماره بخشی را به مجله شما افزوده‌ایم و آن - همان طور که می‌بینید - «چند نکته نگارشی» است. با توجه به اینکه اغلب دوستان مایل اند پیش از فرستادن مقالات خود برای ما، اشکالات نگارشی آن‌ها را برطرف کنند، از این پس در هر شماره پنج اشکال نگارشی پرسیامد یا معمول را که از مقاله‌های شما استخراج کرده‌ایم، در قالب جمله‌هایی که خود شما نوشته‌اید، بدون ذکر نام نویسنده می‌آوریم و پس از توضیح اشکال مورد نظر، شکل صحیح جمله‌ها را می‌نویسیم. امیدواریم این شیوه در رفع پاره‌ای اشتباهات و تصحیح خطاهای نگارشی احتمالی شما دوستان عزیز مؤثر باشد. لطفاً نظرها و پیشنهادهای خود را در این زمینه برای ما بفرستید.

به جمله‌های زیر دقت کنید:

۱. این بازی از سرگرم کنندگی بالایی برخوردار نیست.
۲. حدود ۴۵۰ قطعه اشیای ارزشمند در موزه جلفا وجود دارد.
۳. فرایندهای جاری به نیازهای ارباب رجوع‌ها به خوبی پاسخ می‌دهند.
۴. این جمله را از مرحوم علامه یکی از نزدیکان ما نقل می‌کرد.
۵. با عجله از جا برخاستم و به مدرسه رفتم.

جمله اول

نکته اول: مصدر «برخوردار بودن» مثبت است و به لحاظ منطقی صورت منفی (برخوردار نبودن) ندارد. از این رو، در صورت نیاز، به جای آن «بی‌بهره بودن» یا «محروم بودن» را به کار می‌بریم. برخوردار نیست: محروم است. یا: بی‌بهره است.
نکته دوم: جمله درازه گویی یا حشو دارد. این بازی از سرگرم کنندگی بالایی برخوردار نیست» را با حذف زواید می‌توان به صورت زیر نوشت:
- این بازی چندان سرگرم کننده نیست.

جمله دوم: در این جمله «۴۵۰» عدد، «اشیا» معدود و «قطعه»

واحد معدود است. نکته نادرست این جمله، آوردن معدود به صورت جمع است. معدود هر چند تا که باشد، به صورت مفرد می‌آید. ده‌ها کتاب، هزاران پرنده، صدها دوربین عکاسی

جمله سوم: ارباب رجوع به معنای «مراجعان» است و بهتر (یا

اقتصادی‌تر) است به جای این ترکیب، از کلمه مراجعان، که مفهوم آن روشن‌تر هم هست، استفاده شود. در عین حال، در ترکیب ارباب رجوع کلمه ارباب جمع «رب» است و بنابراین، ترکیب یاد شده جمع است و نمی‌توان دوباره آن را با «ها» جمع بست.
پس یا باید ترکیب «ارباب رجوع» بدون «ها» به کار رود یا کلمه «مراجعان» که هم کوتاه‌تر و هم روشن‌تر است، به جای «ارباب رجوع‌ها» بیاید.

جمله چهارم: در این جمله عبارت «یکی از نزدیکان ما» که

فاعل جمله است، در جای درست خود قرار نگرفته و همین نکته باعث درهم‌ریختگی و انسجام نداشتن جمله شده است. برای تصحیح آن، عبارت «یکی از نزدیکان ما» را به ابتدای جمله می‌بریم:

یکی از نزدیکان ما این جمله را از مرحوم علامه نقل می‌کرد.

فاعل / گروه فاعلی / مفعول بی‌واسطه / مفعول باواسطه / متمم فعل

ناگفته پیداست که در شکل قبلی جمله، «یکی از نزدیکان ما» ممکن است به اشتباه بدل «مرحوم علامه» در نظر گرفته شود!

جمله پنجم: فعل پیشوندی «برخواستم» به معنای بلند شدم

به همین صورت صحیح است نه به شکل «برخواستم»؛ بنابراین، «برخواستم» در این جمله غلط املائی است و باید تصحیح شود.